

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 109/2017
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Δ')**

Συνεδρίαση της 2^{ας} Μαΐου 2017

Σύνθεση:

Προεδρεύουσα: Αικατερίνη Γρηγορίου, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, αρχαιότερη των Νομικών Συμβούλων του Τμήματος, λόγω κωλύματος της Προέδρου του Τμήματος Χρυσάφουλας Αυγερινού, Αντιπροέδρου Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Δήμητρα Κεφάλα, Ευστράτιος Συνοίκης, Παναγιώτης Παππάς, Γεώργιος Βαμβακίδης, Παναγιώτα – Ελευθερία Δασκαλέα – Ασημακοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Αικατερίνη Χουρμούζη, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. 2214.1-3/4642/2017 έγγραφο του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νήσιωτικής Πολιτικής, Διεύθυνσης Ποντοπόρου Ναυτιλίας, (4^{ου} Τμήματος).

Ερώτημα: (α) Υπό το φως της παραγράφου 4 του άρθρου 3 του ν.4182/2013 σχετικά με τη σύσταση δωρεών κινητών πραγμάτων, όπως τα πλοία, της υπ' αριθμ. ΜΑ-14082/30-06-2008 σύμβασης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής για τη μεταβίβαση του πλοίου "ARTHUR M. HUDDLELL", πρώην Λίμπερτυ, από τις ΗΠΑ στην Ελλάδα, και του από 28-07-2008 σχετικού πιστοποιητικού παράδοσης και αποδοχής, εάν απαιτείται πράξη αποδοχής της δωρεάς από τον Υπουργό Οικονομικών για να θεωρηθεί ολοκληρωμένη η περιέλευση της κυριότητας του πλοίου στο Ελληνικό Δημόσιο /

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ή μπορεί να θεωρηθεί ότι το πλοίο έχει ήδη περιέλθει στην κυριότητα του Δημοσίου και δύναται να εγγραφεί στα ελληνικά νηολόγια και (β) σε περίπτωση που γίνει δεκτό ότι απαιτείται πράξη αποδοχής δωρεάς από τον Υπουργό Οικονομικών, εάν απαιτείται και σχετική γνωμοδότηση από το Κεντρικό Συμβούλιο Κοινωνικών Περιουσιών, για αποδοχή της δωρεάς του πλοίου, δεδομένης της ουσιαστικής αδυναμίας τεκμηρίωσης της αξίας αυτού κατά τον χρόνο της δωρεάς.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ'), γνωμοδότησε ως εξής :

Ιστορικό

Με το έγγραφο του ερωτήματος και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν δίδονται τα ακόλουθα:

1. Κατόπιν εκδήλωσης ενδιαφέροντος από πλευράς του τότε Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και σχετικών διακυβερνητικών επαφών που ξεκίνησαν το έτος 2005, με τη διάταξη της παραγράφου 1019 του νόμου 109-364/17-10-2006 "John Warner" Εθνικής Άμυνας των Η.Π.Α., εξουσιοδοτήθηκε η Κυβέρνηση των Η.Π.Α. και, ειδικότερα, ο Πρόεδρος, να μεταβιβάσει στην Κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας το πλοίο SS "ARTHUR M. HUDELL", τύπου Liberty, που κατελκύστηκε το 1943 και παρέμενε στον εφεδρικό στόλο Εθνικής Άμυνας των Η.Π.Α., μήκους 441 ποδών και 6 ιντσών, πλάτους 56 ποδών και 10 % ιντσών, βάθους 27 ποδών και 9 % ιντσών και ολικής χωρητικότητας 7.176 τόνων, με τους όρους που ο Πρόεδρος θα όριζε, καθώς και επιπρόσθετο εξοπλισμό από άλλα παλαιά πλοία, προκειμένου να βοηθήσει την Ελληνική Κυβέρνηση να χρησιμοποιήσει το πλοίο ως μουσειακό έκθεμα. Ορίστηκε, επίσης, ότι (εδάφιο γ' της παραγράφου 1019) ο Πρόεδρος θα έθετε ως όρο για τη μεταβίβαση του πλοίου τη διενέργεια από την Ελληνική Κυβέρνηση των πρακτικώς αναγκαίων εργασιών επισκευής του πλοίου σε ναυπηγείο των Η.Π.Α¹.

¹«...SEC. 1019. AUTHORITY TO TRANSFER SS ARTHUR M. HUDELL TO THE GOVERNMENT OF GREECE.

2. Την 4-6-2008 υπεγράφη στον Πειραιά Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της Ναυτιλιακής Διοίκησης των Η.Π.Α. και του Υπουργείου Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής της Ελληνικής Δημοκρατίας. Σε αυτό, αφού γίνεται μνεία της ως άνω διάταξης, αναφέρεται ότι ο Υπουργός Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής της Ελληνικής Δημοκρατίας ζήτησε τη μεταβίβαση του πλοίου για χρήση του ως ναυτικού μουσείου, ότι η μεταβίβαση του πλοίου από τις Η.Π.Α. στην Ελληνική Δημοκρατία για τον σκοπό αυτό θα ενισχύσει τις σχέσεις μεταξύ των δύο εθνών και ότι οι υπηρεσίες των δυο κρατών θα εργαστούν από κοινού προκειμένου να δημιουργήσουν μία αμοιβαίως δεκτή συμφωνία μεταβίβασης του πλοίου.²

3. Το εν λόγω πλοίο μεταβιβάσθηκε (κατά τη διατύπωση του εγγράφου της ερωτώσας υπηρεσίας) από την Κυβέρνηση των Η.Π.Α. στην Ελληνική Δημοκρατία με την με αριθμ. MA-14082 της 30-06-2008 σύμβαση μεταξύ της Ελληνικής

(a) AUTHORITY TO TRANSFER.—The President is authorized to transfer the ex-Liberty ship SS Arthur M. Huddell to the Government of Greece in accordance with such terms and conditions as the President may determine.

(b) ADDITIONAL EQUIPMENT.—The President is authorized to convey additional equipment from other obsolete vessels of the National Defense Reserve Fleet to assist the Government of Greece in using the vessel referred to in subsection (a) as a museum exhibit.

(c) REPAIR AND REFURBISHMENT IN UNITED STATES SHIPYARD.— To the maximum extent practicable, the President shall require, as a condition of the transfer of the vessel referred to in subsection (a), that the Government of Greece have such repair or refurbishment of the vessel as is needed performed at a shipyard located in the United States».

² «MEMORANDUM OF UNDERSTANDING BETWEEN THE MARITIME ADMINISTRATION OF THE UNITED STATES OF AMERICA AND THE MINISTRY OF MERCANTILE MARINE, THE AEGEAN & ISLAND POLICY OF THE HELLENIC REPUBLIC

Whereas the John Warner National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2007, Public Law 109-364, section 1019, authorizes the President of the United States of America to transfer to the Government of the Hellenic Republic the ex-Liberty ship S.S. ARTHUR M. HUDDALL (hereinafter the "Vessel") in accordance with such terms and conditions as the President may determine, and also authorizes the President to convey additional equipment from other non-retention National Defense Reserve Fleet vessels to assist the Government of the Hellenic Republic in preparing the Vessel for use as a maritime museum;

Whereas the Ministry of Mercantile Marine, the Aegean & Island Policy of the Hellenic Republic has requested the transfer of the Vessel for use as a maritime museum;

Whereas the transfer of the Vessel from the United States of America to the Hellenic Republic for this purpose would enhance the relations of the two nations;

It is understood that the Maritime Administration of the United States of America and the Ministry of Mercantile Marine, the Aegean & Island Policy of the Hellenic Republic share an interest in working together to create a mutually acceptable vessel transfer agreement that would convey the Vessel to the Hellenic Republic for use as a maritime museum.

Signed in Piraeus on June 4, 2008, in two copies.»

Δημοκρατίας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, εκπροσωπούμενων αντίστοιχα από τον τότε Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και από τον Διευθυντή της Ναυτιλιακής Διοίκησης των Η.Π.Α.

4. Η ως άνω σύμβαση, σύμφωνα με την από 2-12-2008 μετάφραση της μεταφράστριας Παπανικολάου Χριστίνας, που αποτελεί μέρος του συνημμένου στο ερώτημα φακέλου, έχει ως εξής (αποσπάσματα):

«Σύμβαση Αρ. ΜΑ -14082

ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑ τίθεται σε ισχύ, από σήμερα 1^η Ιουλίου 2008 από και μεταξύ της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (εφεξής αναφερομένης ως ο «Αποδέκτης») και των ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ (εφεξής αναφερομένων ως η «Κυβέρνηση») που εκπροσωπούνται από τον ΥΠΟΥΡΓΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ που ενεργεί από και μέσω του ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ (εφεξής αναφερόμενος ως «Διοικητής»).

ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ:

ότι, ο Νόμος εξουσιοδότησης Εθνικής Άμυνας John Warner για το οικονομικό έτος 2007 (FY 2007 DOD Auth Act) Δημόσιος Νόμος 109-364, παρ. 1019 εξουσιοδοτεί την Κυβέρνηση των ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ που ενεργεί από και μέσω του Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών, να μεταβιβάσει στην Κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας όλα τα δικαιώματα, τους τίτλους και τα συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών, για και στο πρώην τύπου -Liberty πλοίο ARTHUR M. HUDDALL (εφεξής αναφερόμενο ως «το πλοίο») καθώς και πρόσθετο εξοπλισμό από άλλα πλοία του Εφεδρικού Στόλου Εθνικής Άμυνας μη παρακράτησης, για να βοηθήσει στην προετοιμασία του πλοίου για λειτουργία ως μουσείου με τους εξής όρους και προϋποθέσεις:

ότι, ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών έχει μεταβιβάσει αυτή την εξουσία μεταβίβασης στον Υπουργό Μεταφορών και ο Υπουργός Μεταφορών έχει μεταβιβάσει με τη σειρά του αυτή την εξουσία στο Ναυτιλιακό Διοικητή

ότι, ο Αποδέκτης έχει υποβάλλει, σχέδιο εργασιών («το Σχέδιο») στο Ναυτιλιακό Διοικητή όσον αφορά τη μεταβίβαση του πλοίου και ότι το Σχέδιο επανεξετάσθηκε και έγινε αποδεκτό από την Κυβέρνηση ότι, ο Διοικητής έδωσε την άδεια για την εκχώρηση του πλοίου στον Αποδέκτη.

ΗΔΗ ΔΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ, σε σχέση με αυτές τις υποσχέσεις και άλλες καλές και αξιόλογες παροχές και τις αμοιβαίες υποσχέσεις που ακολουθούν τα μέρη συμφωνούν ως εξής:

ΑΡΘΡΟ Ι

Η Κυβέρνηση, ο μόνος ιδιοκτήτης που πλοίου που αναγνωρίζεται με την παρούσα, συμφωνεί να μεταβιβάσει στον Αποδέκτη όλα τα δικαιώματα, τίτλους και συμφέροντα της Κυβέρνησης για και στο πλοίο, στην κατάσταση «ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ, ΟΠΟΥ ΕΙΝΑΙ» χωρίς τίμημα.

ΑΡΘΡΟ ΙΙ

(α) Ο Αποδέκτης συμφωνεί ότι

i) Θα χρησιμοποιήσει το Πλοίο και τον πρόσθετο εξοπλισμό αποκλειστικά για τον σκοπό έκθεσης του ως μουσείο.

ii) δεν θα χρησιμοποιήσει το πλοίο και τον πρόσθετο εξοπλισμό για σκοπούς εμπορικής μεταφοράς χωρίς τη γραπτή συγκατάθεση του Διοικητή.

iii) ...

vii) δεν θα μεταβιβάσει οποιοδήποτε τίτλο ή έλεγχο του πλοίου σ' οποιοδήποτε τρίτο μέρος χωρίς την έγκριση της Ναυτιλιακής Διοίκησης, εκτός του ότι αυτή η έγκριση δεν θα απαιτείται για την ανακύκλωση ή την διάλυση του πλοίου σύμφωνα με την παράγραφο (viii).

viii) στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του πλοίου, θα ανακυκλώσει ή διαλύσει το πλοίο σύμφωνα με όλους τους ισχύοντες νόμους κατά την στιγμή της ανακύκλωσης ή διάλυσης.

(β) Οι όροι (i),(ii),(vii) και (viii) θα είναι υποχρεώσεις που θα συνεχίσουν να συνυπάρχουν με τον τίτλο.

(γ) Κατά την παρεχόμενη στην Κυβέρνηση επιλογή, παράλειψη του Αποδέκτη να συμμορφωθεί μ' οποιαδήποτε από αυτές τις οκτώ υποχρεώσεις θα ακυρώσει την μεταβίβαση του τίτλου του Πλοίου και θα έχει σαν αποτέλεσμα την επιστροφή του

τίτλου στην Κυβέρνηση χωρίς καμία περαιτέρω ευθύνη εκ μέρους της Κυβέρνησης. Σ' αυτή την περίπτωση, ο Αποδέκτης, με δικό του κόστος και δαπάνες, θα επιστρέψει το πλοίο στον Εφεδρικό Στόλο James River ή σ' όποιον τόπο συμφωνηθεί αμοιβαία από τα μέρη στην παρούσα.

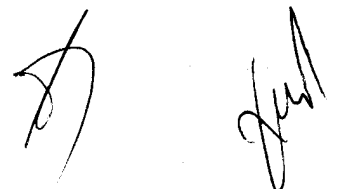
(δ)...

ΑΡΘΡΟ III

Ο Αποδέκτης αποδέχεται το πλοίο υπό τους εξής όρους και προϋποθέσεις:

(α) Μεταβίβαση Τίτλου και Παράδοση του πλοίου.

1. Η Κυβέρνηση, σύμφωνα με την εκτέλεση του Πιστοποιητικού Μεταβίβασης και Συμφωνίας, θα εκχωρήσει τον τίτλο και θα μεταβιβάσει το σύνολο του πλοίου και πρόσθετου εξοπλισμού στον Αποδέκτη στην κατάσταση «όπως είναι, όπου είναι» από την ημέρα και την στιγμή κατά την οποία θα δεθεί σκοινί από ρυμουλκό που θα χρησιμοποιήσει ο Αποδέκτης, για να πάρει το πλοίο από το καταφύγιο. Η μεταβίβαση του πλοίου θα λάβει χώρα χωρίς κανένα κόστος για την κυβέρνηση, ενώ ο αποδέκτης θα παραλάβει το πλοίο «ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ, ΟΠΟΥ ΕΙΝΑΙ», με ασφάλεια στην περιοχή του Εφεδρικού Στόλου James River, Ft. Eustis VA ("ο Στόλος»). Στη συνέχεια, ο Αποδέκτης δεν θα δικαιούται να υποβάλλει ή να βεβαιώσει οποιαδήποτε διεκδίκηση κατά της Κυβέρνησης ή του Διοικητή, σχετικά με οποιεσδήποτε συμφωνίες, εκπροσωπήσεις ή εγγυήσεις, ρητές ή υπονοούμενες που αφορούν την κατάσταση του πλοίου. Η παράδοση του Πλοίου από την Κυβέρνηση και η αποδοχή του από τον Αποδέκτη θα αποτελεί πλήρη εκπλήρωση από την Κυβέρνηση όλων των υποχρεώσεων σύμφωνα με αυτό το Πιστοποιητικό Μεταβίβασης και Συμφωνία. Η Κυβέρνηση με την παρούσα εγγυάται ότι το Πλοίο θα είναι ελεύθερο και καθαρό δεσμεύσεων και βαρών (είτε εγγεγραμμένων είτε όχι) που έχουν δημιουργηθεί από την Κυβέρνηση ή οποιοδήποτε πρόσωπο διεκδικεί από, μέσω ή υπό την Κυβέρνηση. Κατά την στιγμή της παράδοσης του Πλοίου, θα επιδοθεί στον Αποδέκτη από την Κυβέρνηση επιβεβαίωση με τη μορφή Πιστοποιητικού Παραλαβής - Παράδοσης της μεταβίβασης του τίτλου του Πλοίου στο έντυπο που είναι συνημμένο στην παρούσα. Ο Αποδέκτης αποδέχεται την μεταβίβαση του τίτλου σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται στην παρούσα.

2. Ο κίνδυνος απώλειας του Πλοίου θα βαρύνει τον Αποδέκτη από και μετά τη στιγμή που ο τίτλος στο εν λόγω Πλοίο ανήκει στον Αποδέκτη.

3... 6. Ο Αποδέκτης θα μετακινήσει το Πλοίο από τον εφεδρικό Στόλο *James River* σε διάστημα 60 ημερών από την ημερομηνία μετά την ημερομηνία εκτέλεσης αυτού του Πιστοποιητικού Μεταβίβασης και Συμφωνία από τον Διοικητή. Η μη μετακίνηση του Πλοίου από τον Αποδέκτη στο διάστημα που ορίζεται στην παρούσα, χωρίς γραπτή αίτηση για παράταση, θα καταστήσει αυτό το Πιστοποιητικό Μεταβίβασης και Συμφωνία Άκυρο.

(β) Άδειες, Τελωνειακά Τέλη και Φόροι στο Πλοίο.

Ο Αποδέκτης θα εξασφαλίσει όλες τις άδειες που μπορεί να απαιτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις οποιουδήποτε ισχύοντος ομοσπονδιακού, κρατικού ή τοπικού νόμου και θα καταβάλει όλα τα τελωνειακά τέλη, φόρους (περιλαμβανόμενων αλλά μη περιοριζόμενων σε τέλη πώλησης ή χρήσης) και ανάλογες δαπάνες, αν υπάρχουν, που μπορεί να επιβληθούν από την Κυβέρνηση οποιασδήποτε δικαιοδοσίας. Η Ναυτιλιακή Αρχή δεν θα είναι υπεύθυνη για φόρους, τέλη ή άλλα που θα επιβληθούν από οποιαδήποτε Κυβέρνηση, εγχώρια ή αλλοδαπή.

(γ) Περιβαλλοντική ρύπανση.

1. Ο Αποδέκτης θα συμμορφωθεί με όλους τους περιβαλλοντικούς νόμους.... 2...

(στ) Κυρίαρχο Δίκαιο

Αυτή η Σύμβαση θα διέπεται από τους νόμους των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

ΣΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, ΟΙ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ, που εκπροσωπούνται όπως προαναφέρθηκε, προέβησαν στην υπογραφή, σφράγιση και παράδοση αυτής της Σύμβασης την 30^η Ιουνίου 2008».

5. Την 28/7/2008 υπεγράφη το σχετικό πιστοποιητικό παράδοσης και αποδοχής³ από εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους των συμβαλλομένων μερών

³ «DELIVERY AND ACCEPTANCE CERTIFICATE

Know all men by these presents that the United States of America (herein called the "Government")» has pursuant to law transferred, donated and granted and do hereby transfer, donate, grant and deliver on the 28th day of July, 2008, at 0830 hours U.S. Eastern Daylight

(κατά τη διατύπωση του εγγράφου της ερωτώσας υπηρεσίας), το οποίο, σύμφωνα με την από 2-12-2008 μετάφραση της μεταφράστριας Παπανικολάου Χριστίνας που περιέχεται στο φάκελο, έχει ως εξής:

« ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ
"ARTHUR M. HUDDLELL"

Δια του παρόντος γίνεται γνωστό προς όλους ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (εφεξής αναφερόμενες ως η Κυβέρνηση) σύμφωνα με τον νόμο μεταβίβασαν, δώρισαν και παραχώρησαν, και με το παρόν μεταβιβάζουν, δωρίζουν, εκχωρούν και παραδίδουν την 28^η Ιουλίου 2008, 8.30 Ανατολική ώρα ΗΠΑ, στον εφεδρικό Στόλο James river Ft Eustis Virginia, στην Ελληνική Δημοκρατία (τον Αποδέκτη) όλα τα δικαιώματα και τίτλους και συμφέροντα για και σε ένα (1) παλαιό πλοίο του Εθνικού Εφεδρικού Αμυντικού Στόλου, το "ARTHUR M. HUDDLELL", («το Πλοίο») μαζί με όλα τα εφόδια και εξοπλισμό οποιασδήποτε φύσης, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις όπως ορίζονται στο Πιστοποιητικό Μεταβίβασης και Συμφωνίας.

Ο Αποδέκτης με το παρόν αποδέχεται την παράδοση, τον τίτλο και τον κίνδυνο από και προς το Πλοίο και επιβεβαιώνει ότι το Πλοίο είναι αποδεκτό σύμφωνα με τους όρους του Πιστοποιητικού Μεταβίβασης και της Συμφωνίας, την ημέρα, την ώρα και στον τόπο που αναφέρεται πιο πάνω».

6. Κατόπιν των ανωτέρω, το πλοίο παραδόθηκε σε μετριότατη κατάσταση και κατέπλευσε ρυμουλκούμενο, αδαπάνως για το Δημόσιο και με έξοδα της ελληνικής ναυτιλιακής κοινότητας, από τις Η.Π.Α. στον λιμένα Πειραιά την 11-01-2009, όπου και παραμένει έως σήμερα, αφού προηγουμένως απαιτήθηκε για τη

Time, at the James River Reserve Fleet, Ft. Eustis Virginia, unto the Hellenic Republic (fee "Recipient") all right and title and interest in and to one (1) obsolete National Defense Reserve Fleet vessel, the "ARTHUR M. HUDDLELL" (the "Vessel"), together with all stores and equipment of whatsoever nature, per the terms and conditions as defined in the Certificate and Transfer and Agreement.

The Recipient does hereby accept delivery, title and risk of and to the Vessel and confirms that the Vessel is accepted in accordance with the terms of the Certificate of Transfer and Agreement on the date and at the time and place stated above».

μεταφορά του προς επισκευή και τον απόπλου του από τις Η.Π.Α., η έκδοση προσωρινού εγγράφου εθνικότητας. Το έγγραφο αυτό εκδόθηκε την 28-07-2008 από το Κεντρικό Λιμεναρχείο Πειραιά επ' ονόματι του Ελληνικού Δημοσίου / Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής. Έκτοτε η ισχύς του προσωρινού εγγράφου εθνικότητας παρατείνεται συνεχώς κατά το άρθρο 9 ΚΔΝΔ, συνεπεία μη ολοκλήρωσης των απαραίτητων προϋποθέσεων νηολόγησης. Το σημαντικό κόστος μετασκευής, επισκευής, ανακαίνισης και συντήρησης και η μέχρι σήμερα επιμέλεια του πλοίου έχει ατύπως αναληφθεί από το σωματείο «ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΛΙΜΠΕΡΤΥ», άνευ συμβάσεως με το Δημόσιο.

7. Στο μεταξύ, η ήδη ερωτώσα Υπηρεσία, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 3141.1.SVAD8/03/08/12-11-2008 έγγραφο προς το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών/Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων ζήτησε την έκδοση απόφασης αποδοχής της δωρεάν παραχώρησης του πλοίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του (προϊσχύσαντος) α.ν. 2039/1939. Ειδικότερα, στο ως άνω έγγραφο αναφέρεται:

«1. Σας γνωστοποιούμε ότι σύμφωνα με το section 1019 του σχετικού (σ.σ. Public Law 109-364/17-10-2006 "John Warner National Defense Authorization Act for Fiscal Year 2007" των ΗΠΑ) εξουσιοδοτήθηκε η Κυβέρνηση των ΗΠΑ, ενεργούσης δια του Προέδρου των ΗΠΑ, να προβεί σύμφωνα με όρους που θα καθοριστούν από αυτόν, στην παραχώρηση προς την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ του πλοίου 55 ARTHUR M. HUDDLELL (τύπου Liberty) μήκους 441 ποδών και 6 ιντσών, πλάτους 56 ποδών και 10 3/4 ιντσών, βάθους 27 ποδών και 9 1/4 ιντσών και ολικής χωρητικότητας 7.176 τόνων, προκειμένου τούτο μετατραπεί σε Μουσείο της Ελληνικής Εμπορικής Ναυτιλίας.

Η εν λόγω πράξη προήλθε ύστερα από εκδήλωση ανάλογου ενδιαφέροντος του ΥΕΝΑΝΠ και ευόδωσης σχετικών διακυβερνητικών επαφών που ξεκίνησαν το έτος 2005. Η κυριότητα του παραπάνω πλοίου μεταβιβάστηκε στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, σύμφωνα με την αριθμ.ΜΑ-14082 της 30-6-2008 σύμβαση, μεταξύ της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ και των ΗΠΑ εκπροσωπούμενων αντίστοιχα από τον τότε ΥΕΝΑΝΠ κ. Γεώργιο Βουλγαράκη και από τον κ. Sean T.

Connaughton Δντή της Ναυτιλιακής Διοίκησης των ΗΠΑ και θα ολοκληρωθεί με την υπογραφή του Πρωτόκολλου παράδοσης - παραλαβής του πλοίου, μετά το πέρας των αναγκαίων επισκευών που διενεργούνται στο Norfolk των ΗΠΑ, ώστε να καταστεί δυνατή η ρυμούλκηση του στην Ελλάδα.

Στο παραπάνω πλαίσιο το ΥΕΝΑΝΠ και λόγω του επείγοντος της υπόθεσης μεταφοράς του πλοίου προς επισκευή, ενέκρινε τον εφοδιασμό αυτού με προσωρινό έγγραφο Εθνικότητας εξαμήνης ισχύος με το όνομα «ΕΛΛΑΣ ΛΙΜΠΕΡΤΥ», το οποίο εκδόθηκε την 28-07-2008 από το Κεντρικό Λιμεναρχείο Πειραιά στο όνομα του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ/ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ, ΑΙΓΑΙΟΥ & ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.

2. Το ΥΕΝΑΝΠ προτείνει την αποδοχή της δωρεάν παραχώρησης του πλοίου με τους όρους με τους οποίους αυτή γίνεται, καθόσον η απόκτησή του θα συμβάλλει στον εμπλουτισμό της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Το μνημείο αυτό θα θυμίζει την ηρωική συνεισφορά στην Ελευθερία των Ελλήνων ναυτικών που υπηρέτησαν σε τέτοια πλοία κατά τη διάρκεια του Β'Π.Π. και ειδικά στην λεγόμενη «Λέσχη του Ατλαντικού» και την αναγέννηση του ελληνικού στόλου, μετά τις καταστρεπτικές συνέπειες του Β' παγκοσμίου πολέμου, την εν γένει πορεία του μέσα από διάφορες δυσκολίες, μέχρι τέλος, τη σημερινή παγκόσμια κυριαρχία του, που τιμά την Ελλάδα και αποτελεί σημαντικότερο εθνικό κεφάλαιο, το οποίο εξασφαλίζει διεθνές κύρος και παράγει πλούτο για την ελληνική οικονομία και κοινωνία....».

8. Η Επιτροπή Εθνικών Κληροδοτημάτων, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. πρωτ. 1115119/4136/Α0011// 29-12-2008 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων/Διεύθυνση 11^η, ανέβαλε να γνωμοδοτήσει επί του ως άνω ζητήματος, «...προκειμένου να ερευνηθούν και μελετηθούν τα πιο κάτω θέματα: 1) η δυνατότητα αποδοχής από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών της δωρεάς του ως άνω πλοίου, παρότι έχει ήδη υπογραφεί σύμβαση δωρεάς από τον υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, 2) η τυχόν ύπαρξη ή μη νομοθετικής πρόβλεψης για τη δυνατότητα λειτουργίας ενός πλοίου ως μουσείου, 3) η έλλειψη οποιαδήποτε μελέτης για το είδος του μουσείου, τον τρόπο διοίκησης και διαχείρισής του, κάλυψης του αναγκαίου προσωπικού (φύλακες, συντηρητές κλπ), 4) η έλλειψη

πρόβλεψης για τις απαιτούμενες για τη λειτουργία του μουσείου δαπάνες και για τον τρόπο κάλυψής τους και άλλα στοιχεία απαραίτητα για να κριθεί αν η δωρεά του πλοίου υπό τον όρο να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά ως μουσείο είναι συμφέρουσα για το Δημόσιο» και ζήτησε τα με α/α 2-4 στοιχεία και πληροφορίες.

9. Σχετικώς, με το με αριθμ. πρωτ. 31/ΦΕρ.02/2009 έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής προς την ερωτώσα Υπηρεσία, διατυπώνεται η γνώμη, ότι, «η εκ μέρους του αρμοδίου Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών αποδοχή της δωρεάς δεν εμποδίζεται, εκ του γεγονότος ότι ο ΥΕΝΑΝΠ υπέγραψε σύμβαση δωρεάς, διότι εκ της υπογραφής της εν λόγω συμβάσεως δεν καταλύεται η αρμοδιότητα του ΥΠΟΙΟ για την αποδοχή της δωρεάς».

10. Στο πλαίσιο της διευθέτησης των ζητημάτων που τέθηκαν από την Επιτροπή Εθνικών Κληροδοτημάτων (ανωτέρω σκ. 8), θεσπίστηκε το νομικό πλαίσιο για τη διαχείριση πλωτών μουσείων ή εκθεμάτων δωρεάς προς το Ελληνικό Δημόσιο, με το άρθρο 11 παρ. Ε του ν. 3816/2010 (Α' 6).

11. Παραλλήλως, η Διοίκηση προέβη σε σειρά ενεργειών προκειμένου να ανταποκριθεί στις παρατηρήσεις της Επιτροπής Εθνικών Κληροδοτημάτων, εκκινώντας από τη θέση ότι για να θεωρηθεί ότι το εν λόγω πλοίο έχει περιέλθει στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου και να καταστεί δυνατή η εγγραφή του στα νηολόγια, απαιτείται η τήρηση των οριζόμενων στη νομοθεσία για τα εθνικά κληροδοτήματα (βλ. από 27-7-2012, 2-11-2012, 11-1-2013, 20-6-2013 και 4-4-2016 ενημερωτικά σημειώματα της ερωτώσας Υπηρεσίας προς τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου). Ειδικότερα, με το από 4-4-2016 ενημερωτικό σημείωμα, αφού αναφέρεται ότι, «...2.6 Εν κατακλείδι υπογραμμίζεται ότι για να εγγραφεί το πλωτό μουσείο στο νηολόγιο και να καταχωρηθεί σε αυτό η κυριότητα του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ/ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ, ΑΙΓΑΙΟΥ & ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ απαιτείται να εκδοθεί προγενέστερα σχετική απόφαση από το Υπουργείο Οικονομικών, όπως προβλέπει το άρθρο 3 παρ 4182/2013», υποβάλλεται σχέδιο νέου αιτήματος προς τη Διεύθυνση Κοινωνικών Περιουσιών του Υπουργείου Οικονομικών για την αποδοχή της δωρεάν παραχώρησης του πλοίου. Ο Υπουργός δεν ενέκρινε την υποβολή του, αλλά λαμβάνοντας υπόψη

τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή Εθνικών Κληροδοτημάτων είχε αναβάλει να γνωμοδοτήσει (βλ. σχόλιό του της 8-7-2016 επί του από 4-4-2016 ενημερωτικού σημειώματος), αποφάσισε, πριν τη διαβίβαση νέου αιτήματος στο Υπουργείο Οικονομικών, να ζητηθεί γνωμοδότηση από το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους αναφορικά με την αναγκαιότητα εφαρμογής της διαδικασίας του άρθρου 3 του ν. 4182/2013 στην προκειμένη περίπτωση.

12. Ενόψει αυτών υπεβλήθη το τεθέν ερώτημα, στο οποίο αναφέρεται, επίσης, ότι η ύψωση της ελληνικής σημαίας στο πλοίο «ΕΛΛΑΣ ΛΙΜΠΕΡΤΥ», κατόπιν εγγραφής του στο ελληνικό νηολόγιο, θα συμβάλει στον εμπλουτισμό της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, ότι μέσω της λειτουργίας του ως πλωτού μουσείου θα αναδειχθεί ο ιστορικός ρόλος αυτής της κατηγορίας των πλοίων στην αναγέννηση και καταξίωση της ελληνικής εμπορικής ναυτιλίας μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, καθώς επίσης ότι από τον Οκτώβριο του έτους 2013 έχει καταρτιστεί σχέδιο σύμβασης σχετικά με την ανάθεση της συντήρησης, διαχείρισης και λειτουργίας του ως πλωτού μουσείου στο σωματείο «ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΛΙΜΠΕΡΤΥ», σύμφωνα με την παράγραφο Ε4 του άρθρου 11 του Ν. 3816/2010, η οποία θα υπογραφεί μετά τη νηολόγηση του εν λόγω πλοίου.

Νομοθετικό Πλαίσιο

13. Στις διατάξεις των άρθρων 1, 3, 6, 7 και 82 του ν.4182/2013 «Κώδικας Κοινωφελών Περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις» (Α' 287), όπως το άρθρο 3 έχει αναδιατυπωθεί με την παράγραφο 2 του άρθρου 32 του ν. 4223/2013, Α' 287, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1 Ορισμοί

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κώδικα νοούνται ως:

1. «Κοινωφελής περιουσία»: το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων που διατίθενται με κληρονομιά, κληροδοσία ή δωρεά υπέρ του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή για κοινωφελή σκοπό. Ως «κοινωφελής περιουσία» νοείται επίσης και το νομικό πρόσωπο που τα διαχειρίζεται και εκπροσωπεί, εφόσον υπάρχει. Οι όροι «κοινωφελής περιουσία», «περιουσία» και «εθνικό κληροδότημα» ταυτίζονται.

2. «Συστατική πράξη»: η διαθήκη ή η πράξη δωρεάς, με την οποία καταλείπεται νόμιμα περιουσία.

3... 4. «Αρμόδια αρχή»: είναι ο Υπουργός Οικονομικών και ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2, οι οποίοι ασκούν τις σχετικές αρμοδιότητες δια των οικείων Διευθύνσεων.

5. «Συμβούλιο»: το συλλογικό όργανο με την ονομασία Συμβούλιο Κοινοφελών Περιουσιών που γνωμοδοτεί προς την αρμόδια αρχή, συγκροτείται κατά τα άρθρα 6 και 8 και έχει τις αρμοδιότητες του άρθρου 7...».

«Άρθρο 3 Αποδοχή περιουσιών υπέρ του Δημοσίου⁴

«1. Τις περιουσίες υπέρ του Δημοσίου αποδέχεται ή αποποιείται ο Υπουργός Οικονομικών. Όταν έχει προηγηθεί εκκαθάριση, η σχετική απόφαση εκδίδεται μετά την υποβολή της έκθεσης του εκκαθαριστή ή του προϊσταμένου Δ.Ο.Υ. ή του προξένου, στις περιπτώσεις που η εκκαθάριση ενεργείται από τα όργανα αυτά. Περίληψη της πράξης αποδοχής ή αποποίησης, που περιλαμβάνει κατά το δυνατόν λεπτομερή και ακριβή περιγραφή των περιουσιακών στοιχείων, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πράξη αποδοχής επέχει, μετά τη δημοσίευσή της, θέση κληρονομητηρίου υπέρ του Δημοσίου κατά τις διατάξεις 1956, 1962 και 1963 ΑΚ. Η μεταβίβαση των κινητών περιουσιακών στοιχείων επέρχεται αυτοδικαίως με την έκδοση της πράξης αποδοχής και των ακινήτων με τη μεταγραφή της κατ' άρθρο 1192 του Αστικού Κώδικα.

⁴ Προϊσχύσαν δίκαιο: α.ν. 2039/1939

«Άρθρον 6 Αποδοχαί κληρονομιών κληροδοσιών και δωρεών προς το Δημόσιον

1. Πάσας τās προς το Δημόσιον καταλειπομένης κληρονομίας, ως και τās υπό όρον κληροδοσίας και δωρεάς αποδέχεται ή αποποιείται ο Υπουργός των Οικονομικών, μετά σύμφωνον γνωμοδότησιν της Επιτροπής του άρθρ. 32 του Α.Ν. 2039/1939 εκτιμώσης τās συμφώνως τοίς άρθρ. 10, 11 και 12 υποβαλλόμενα στοιχεία. Περίληψις της πράξεως περί αποδοχής της κληρονομίας ή υπό όρον κληροδοσίας ή δωρεάς υπό όρον, περιλαμβάνουσα κατά το δυνατόν λεπτομερή και ακριβή περιγραφήν των περιουσιακών στοιχείων, δημοσιεύεται εις εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πράξις αποδοχής μετά την δημοσίευσιν της έχει την κατά τās διατάξεις των άρθρ. 1956, 1962 και 1963 του Αστικού Κώδικος ισχύν και θέσιν κληρονομητηρίου υπέρ του Δημοσίου. 2. ... 3. Το Δημόσιον δύναται ν' αποδεχθεί οποτεδήποτε γενομένην προς αυτό δωρεάν μονομερώς και μετά τον θάνατον του δωρητού. 4. Δωρεαί εν ζωή προς το Δημόσιον κινητών πραγμάτων συνιστώνται και δι' ιδιωτικού εγγράφου, είναι δε έγκυροι και άνευ τοιούτου εγγράφου, εφ' όσον παρεδόθησαν τα δωρούμενα αντικείμενα. 5. ...».

2... 4. Δωρεές εν ζωή περιουσιών που αποτελούνται αποκλειστικά από κινητά πράγματα συνιστώνται και με ιδιωτικό έγγραφο ή και χωρίς έγγραφο, αν τα κινητά αυτά παραδόθηκαν στο Δημόσιο. 5...».

«Άρθρο 6 Κεντρικό Συμβούλιο Κοινωφελών Περιουσιών

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Οικονομικών Κεντρικό Συμβούλιο Κοινωφελών Περιουσιών, το οποίο αποτελείται από τα εξής μέλη: α) Έναν Αντιπρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή Νομικό Σύμβουλο του Κράτους, ως πρόεδρο, β) ...».

«Άρθρο 7 Αρμοδιότητες του Κεντρικού Συμβουλίου Κοινωφελών Περιουσιών Το Κ.Σ.Κ. Περιουσιών γνωμοδοτεί: α) Για την αποδοχή ή αποποίηση περιουσιών προς το Δημόσιο αξίας μεγαλύτερης των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ. β) ...».

«Άρθρο 82 Μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις

1. Όπου δεν ορίζεται διαφορετικά, οι διατάξεις του Κώδικα εφαρμόζονται και στις κοινωφελείς περιουσίες που υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του, ανεξάρτητα από τον τρόπο σύστασής τους ..

3. Αν δεν ορίζεται αλλιώς, οι διατάξεις του παρόντος Κώδικα εφαρμόζονται και σε περιουσίες για τις οποίες αρμόδια αρχή είναι άλλη, πλην του Υπουργού Οικονομικών και του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Ειδικές διατάξεις που αφορούν την ίδρυση και εποπτεία συγκεκριμένων περιουσιών εξακολουθούν να ισχύουν, μπορεί όμως να τροποποιούνται με προεδρικό διάταγμα, σύμφωνα με το άρθρο 51, για την εναρμόνισή τους με τις διατάξεις του Κώδικα. 4. ...».

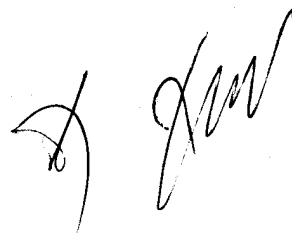
14. Στις διατάξεις των άρθρων 496 και 498 του Αστικού Κώδικα ορίζονται:

« Άρθρο 496

Η παροχή σε κάποιον ενός περιουσιακού αντικειμένου αποτελεί δωρεά, αν γίνεται κατά τη συμφωνία των μερών χωρίς αντάλλαγμα».

« Άρθρο 498

Για τη σύσταση δωρεάς απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο. Η δωρεά κινητού πράγματος για την οποία δεν συντάχθηκε συμβολαιογραφικό έγγραφο ισχυροποιείται αφότου ο δωρητής παραδώσει το πράγμα στον δωρεοδόχο».

15. Στις διατάξεις της παραγράφου Ε του άρθρου 11 του ν. 3816/2010, Α' 6/26-1-2010, ορίζεται:

«Άρθρο 11

Α... Ε. Ρύθμιση θεμάτων διαχείρισης πλωτών μουσείων ή εκθεμάτων δωρεάς προς το Ελληνικό Δημόσιο.

1. Εμπορικά πλοία ιστορικής σημασίας, που περιήλθαν ή περιέρχονται λόγω δωρεάς στο Ελληνικό Δημόσιο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 6 του α.ν. 2039/1939 (ΦΕΚ 455 Α') με σκοπό να χρησιμοποιηθούν ως πλωτά μουσεία ή εκθέματα, περιέρχονται στη διαχείριση του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

2. Η εγγραφή πλοίων της προηγούμενης παραγράφου στα ελληνικά νηολόγια, καθώς και η διαγραφή τους από αυτά σε περίπτωση διάλυσης ή ανακύκλωσής τους στο τέλος της ωφέλιμης ζωής τους, γίνεται με αίτηση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας... ».

16. Στις διατάξεις των άρθρων 6 και 9 του ν. 3816/1958, «Περί κυρώσεως του Κώδικος Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου», Α'32, ορίζεται:

«Άρθρον 6

Προς μεταβίβασιν της κυριότητος πλοίου απαιτείται συμφωνία μεταξύ του κυρίου και του αποκτώντος ότι δια νόμιμόν τινα αιτίαν μετατίθεται εις αυτόν η κυριότης. Η συμφωνία γίνεται εγγράφως και υποβάλλεται εις καταχώρισιν εν τω νηολογίω. Άνευ της κατά το προηγούμενον εδάφιον εγγραφής δεν ἐπέρχεται η μεταβίβασις της κυριότητος του πλοίου».

« Άρθρον 9

Το δίκαιον της πολιτείας, ης την σημαίαν φέρει το πλοίον, ρυθμίζει τα επ' αυτού εμπράγματα δικαιώματα».

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

Κατά την ενώπιον του Δ' Τμήματος συζήτηση των μελών αυτού επί της ερμηνείας και εφαρμογής των προπαρατεθεισών διατάξεων αναφορικά προς το τεθέν ερώτημα, διατυπώθηκαν δύο γνώμες.

17. Η πρώτη γνώμη, η οποία απαρτίσθηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Αικατερίνη Γρηγορίου, Ευστράτιο Συνοίκη και Παναγιώτα – Ελευθερία Δασκαλέα – Ασημακοπούλου (ψήφοι τρεις {3}), με την οποία συντάχθηκε και η Εισηγήτρια Αικατερίνη Χουρμούζη, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο), η οποία έχει ως εξής:

18. Από την έναρξη εφαρμογής του ν. 4182/2013, που αποτελεί τον νέο Κώδικα Κοινωφελών Περιουσιών και Σχολαζουσών Κληρονομιών, αρμόδιος για την αποδοχή των κληρονομιών και των δωρεών, υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, είναι ο Υπουργός Οικονομικών, καταργούμενης κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης που αντιμετωπίζει το ζήτημα αυτό κατά διαφορετικό τρόπο. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει, όχι μόνον από τη ρητή διατύπωση των σχετικών διατάξεων του νόμου και τη γραμματική ερμηνεία αυτών, αλλά και από τον επιδιωκόμενο από τον νομοθέτη σκοπό, όπως αναφέρεται και στην οικεία αιτιολογική έκθεση⁵. Ο νομοθέτης, αναγνωρίζοντας ότι η αποτελεσματική διαχείριση και εποπτεία των περιουσιών που καταλείπονται για την εκτέλεση κοινωφελών σκοπών, είναι μέγιστης εθνικής σημασίας και ότι η μέχρι τότε διαχείρισή τους παρουσίαζε προβλήματα, λόγω πληθώρας διατάξεων και γραφειοκρατικών διαδικασιών, θέλησε να αναθέσει στον Υπουργό Οικονομικών την αρμοδιότητα της αποδοχής και αποποίησης όλων, γενικά, των κληρονομιών και των δωρεών που συστήνονται με ή χωρίς τρόπο υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, αλλά και υπέρ του συνόλου των φορέων, που εντάσσονται στο Δημόσιο Τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται στο Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης, που τηρείται στο Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Ν.Σ.Κ. 29/2016).

⁵ Στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4182/2013, αναφέρονται τα εξής:

«Η αποτελεσματική διαχείριση και εποπτεία των περιουσιών που καταλείπονται για την εκτέλεση κοινωφελών σκοπών είναι ζήτημα μέγιστης εθνικής σημασίας τόσο από ηθικής πλευράς, ώστε να τιμάται ο ευεργέτης και να ενισχύεται θετικά η κοινωνική συνείδηση στο δρόμο της ευεργεσίας, όσο και από κοινωνικής πλευράς, ώστε να επιτελούνται οι κοινωφελείς σκοποί και να υποβοηθείται η κοινωνική αποστολή του κράτους. Ωστόσο το υφιστάμενο πλαίσιο διαχείρισης, αξιοποίησης και εποπτείας των κοινωφελών περιουσιών παρουσιάζει ελλείψεις.... Είναι γεγονός ότι ο α.ν. 2039/1939 απηχεί τη νομική και οικονομική πραγματικότητα προηγούμενων δεκαετιών και συνιστά ένα βαρύ γραφειοκρατικό πλέγμα που δεν συνάδει με την επιταγή εξυπηρέτησης του κοινωφελούς σκοπού υπέρ του οποίου ετάχθη η περιουσία...».

19. Η αρμοδιότητα αυτή του Υπουργού Οικονομικών περιλαμβάνει και την αποδοχή ή αποποίηση των δωρεών που καταλείπονται στο Δημόσιο. Σχετικώς εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες του Αστικού Κώδικα, τους οποίους συμπληρώνουν οι κανόνες της νομοθεσίας για τα εθνικά κληροδοτήματα (βλ. ΟΛΝΣΚ 179/2011, ΝΣΚ 61/2013, 262/2007, 212/2006, 753/1992 και αιτιολογική έκθεση άρθρου 3 του ν. 4182/2013 ⁶), σύμφωνα με τους οποίους διαπιστώνεται, μεταξύ άλλων, αν εξυπηρετείται ο κοινωφελής σκοπός υπέρ του οποίου ετάχθη η περιουσία και αν η δωρεά είναι συμφέρουσα για το Δημόσιο, ώστε να γίνει αποδεκτή.

20. Η δωρεά, κατά τον Α.Κ., είναι σύμβαση ενοχική, υποσχετική, χαριστική, με την οποία τα μέρη, κατ' ελεύθερη βούληση, συμφωνούν ο μὲν δωρητής να παράσχει στον δωρεοδόχο χωρίς αντάλλαγμα περιουσιακό αντικείμενο, ο δε λήπτης να λάβει την παροχή ως δωρεοδόχος, έτσι ώστε να αυξηθεί η περιουσία του δωρεοδόχου και να μειωθεί η περιουσία του δωρητή κατά το ποσό της παροχής. Έλλειψη ανταλλάγματος σημαίνει ότι δεν επιδιώκεται αντιπαροχή του δωρεοδόχου προς το δωρητή. Η έλλειψη ανταλλάγματος ερμηνεύεται σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστης (βλ. ως άνω γνωμοδοτήσεις).

21. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα τεθέντα υπόψη του Τμήματος στοιχεία, το έτος 2005, με πρωτοβουλία του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, ξεκίνησαν διακυβερνητικές επαφές για την παραχώρηση στην Ελλάδα από την Κυβέρνηση των Η.Π.Α. ενός ιστορικής σημασίας, παλαιού και παροπλισμένου πλοίου, για να χρησιμοποιηθεί, αφού ρυμουλκηθεί στην Ελλάδα, ως μουσειακό έκθεμα. Οι επαφές κατέληξαν σε συμφωνία μεταξύ των δυο κρατών, υπογράφηκαν εκατέρωθεν τα σχετικά κείμενα (μνημόνιο συνεργασίας, συμφωνία, πρωτόκολλο παράδοσης και αποδοχής του πλοίου) και το πλοίο ρυμουλκήθηκε από το καταφύγιο του εφεδρικού στόλου των

⁶ Η αιτιολογική έκθεση για το αναδιατυπωθέν άρθρο 3, αναφέρει τα εξής: « Με το άρθρο 3 τίθενται οι γενικοί κανόνες για την αποδοχή ή αποποίηση κληρονομιών που καταλείπονται στο Δημόσιο, σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες του Αστικού Κώδικα (τους οποίους συμπληρώνουν οι διατάξεις του άρθρου 3 και κατ' αντιστοιχία προς τις ρυθμίσεις του προϊσχύσαντος Ν.2039/39...)».

Η.Π.Α., όπου βρισκόταν μέχρι το ναυπηγείο στο Νόρφολκ για τις αναγκαίες, κατ' αρχήν, επισκευές και από εκεί στον Πειραιά, όπου έφτασε το 2009. Ειδικότερα, η με αριθμ. ΜΑ 14082/30-6-2008 συμφωνία, που υπεγράφη σχετικά, περιέχει όρους και καθορίζει τη διαδικασία για τη μεταβίβαση του πλοίου και των τίτλων του, το οποίο, κατά τον χρόνο εκείνο, βρισκόταν και ανήκε στον εφεδρικό στόλο Εθνικής Άμυνας των Η.Π.Α. Προβλέπει δε, μεταξύ άλλων, τον τρόπο πιστοποίησης της μεταβίβασης του πλοίου, τις περιπτώσεις που συνιστούν λόγους ακύρωσης της μεταβίβασης και επιβάλλουν την επιστροφή του τίτλου και του πλοίου με κόστος της ελληνικής κυβέρνησης και ορίζει ρητά ότι διέπεται από τους νόμους των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

22. Από τη συμφωνία αυτή και το σύνολο των στοιχείων που παρατίθενται στο ιστορικό, συνάγεται ότι πρόκειται για διακρατική συμφωνία που καταρτίστηκε μεταξύ δύο κυρίαρχων κρατών για δημόσιο σκοπό και, συγκεκριμένα, για την ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των δύο εθνών και δεν πρόκειται για σύμβαση δωρεάς κατά την έννοια του Αστικού Κώδικα. Συνεπώς, η υπό κρίση συμφωνία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν.4182/2013 (και του προϊσχύσαντος α.ν. 2039/1939) και δεν απαιτείται η αποδοχή της, ως δωρεάς, από τον Υπουργό Οικονομικών, κατά τη διαδικασία και τις προβλέψεις του νόμου αυτού, δηλαδή δεν απαιτείται, μεταξύ άλλων, να διαπιστωθεί αν είναι συμφέρουσα με βάση οικονομικά κριτήρια για το Δημόσιο, προκειμένου να εγγραφεί το πλοίο στα ελληνικά νηολόγια. Αντίθετη ερμηνευτική προσέγγιση δεν μπορεί να θεμελιωθεί στη μεταγενέστερή της συμφωνίας διάταξη της παραγράφου Ε του άρθρου 11 του ν. 3816/2010, καθόσον η διάταξη αυτή δεν ορίζει τον τρόπο με τον οποίο περιέρχονται στο Δημόσιο κατά κυριότητα ιστορικής σημασίας πλοία για να χρησιμοποιηθούν ως πλωτά μουσεία ή εκθέματα, αλλά ορίζει ότι, σε περίπτωση που αυτά αποτελούν αντικείμενο δωρεάς, την οποία αποδέχεται το Δημόσιο κατά τη νομοθεσία περί εθνικών κληροδοτημάτων, περιέρχονται στη διαχείριση του αρμόδιου για τη ναυτιλία Υπουργείου, ορίζοντας, περαιτέρω, τους όρους υπό τους οποίους αυτή ασκείται.

23. Περαιτέρω, εφόσον η υπό κρίση διακρατική συμφωνία, σύμφωνα με ρητή πρόβλεψη αυτής, διέπεται από το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών της

Αμερικής, το δίκαιο αυτό είναι εφαρμοστέο προκειμένου να διαπιστωθεί αν η συμφωνία αυτή έχει ως συνέπεια τη μεταβίβαση της κυριότητας του πλοίου στην Ελληνική Δημοκρατία, περί του οποίου, όμως, δεν προκύπτει, από το έγγραφο του ερωτήματος, ότι υπάρχει σχετικός προβληματισμός.

24. Εξ άλλου, σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 9 του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου, για τη μεταβίβαση της κυριότητας πλοίου απαιτείται εγγραφή στο νηολόγιο γραπτής, περί αυτού, συμφωνίας μεταξύ κυρίου και αποκτώντος. Η συμφωνία αυτή, αποτελεί δικαιοπραξία που αφορά εμπράγματα δικαιώματα επί του πλοίου και διέπεται από το δίκαιο της σημαίας του πλοίου. Επομένως, και υπό το πρίσμα εφαρμογής της ρύθμισης αυτής, εφόσον το εν λόγω πλοίο, κατά το χρόνο κατάρτισης της συμφωνίας για τη μεταβίβασή του, δεν έφερε την ελληνική σημαία, δεν γεννάται θέμα εφαρμογής διατάξεων του ελληνικού δικαίου.

25. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, **κατά την πρώτη γνώμη**, η απάντηση που αρμόζει επί των τεθέντων ερωτημάτων είναι η εξής:

Το ερώτημα τίθεται υπό την εσφαλμένη προϋπόθεση ότι η υπό κρίση περίπτωση υπάγεται στον Κώδικα Κοινοφελών Περιουσιών (α.ν. 2039/1939 και ήδη ν 4182/2013), ο οποίος, όμως, δεν έχει εν προκειμένω πεδίο εφαρμογής, δοθέντος ότι η αναφερόμενη στο ερώτημα συμφωνία δεν αποτελεί δωρεά κατά την έννοια του Αστικού Κώδικα, αλλά διακρατική συμφωνία μεταξύ δύο κρατών για δημόσιο σκοπό, η οποία, κατά ρητή πρόβλεψη των όρων της, διέπεται από το δίκαιο των Η.Π.Α. Επομένως, δεν απαιτείται πράξη αποδοχής αυτής από τον Υπουργό Οικονομικών για να θεωρηθεί ολοκληρωμένη η περιέλευση της κυριότητας του αναφερόμενου σε αυτή πλοίου στο Ελληνικό Δημόσιο (η οποία δεν αμφισβητείται για άλλο λόγο), ούτε για να καταστεί δυνατή η εγγραφή του πλοίου στα ελληνικά νηολόγια. Ως εκ τούτου, παρέλκει η εξέταση των λοιπών ζητημάτων που τίθενται με το ερώτημα.

26. Η δεύτερη γνώμη, η οποία απαρτίσθηκε από τους Νομικούς Συμβούλους του Κράτους Δήμητρα Κεφάλα, Παναγιώτη Παππά και Γεώργιο Βαμβακίδη (ψήφοι τρεις {3}), σύμφωνα με την οποία, η υπό κρίση συμφωνία αποτελεί δωρεά κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν 4183/2013 και, ως εκ τούτου, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής αυτού, λαμβάνοντας υπόψη και τις

διατάξεις της παραγράφου Ε του άρθρου 11 του ν.3816/2010, καθώς και την έλλειψη αντίθετης ρύθμισης. Συνεπώς, απαιτείται, κατ' αρχήν, αποδοχή της από τον Υπουργό Οικονομικών προκειμένου να θεωρηθεί ολοκληρωμένη η περιέλευση της κυριότητας του πλοίου του ιστορικού στο Ελληνικό Δημόσιο / Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

27. Κατά την ειδικότερη γνώμη των Νομικών Συμβούλων του Κράτους Παναγιώτη Παππά και Γεωργίου Βαμβακίδη, η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 3 ν. 4182/2013, η οποία ενδιαφέρει εν προκειμένω, δεν πρέπει να ερμηνευθεί αυτοτελώς και αποκομμένη από το ειδικότερο νομοθετικό πλαίσιο θεμάτων διαχείρισης πλωτών μουσείων ή εκθεμάτων δωρεάς προς το Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο θεσπίστηκε με τις διατάξεις της παραγράφου Ε του άρθρου 11 του ν. 3816/2010, και εκεί είναι ενταγμένη η τότε ισχύουσα διάταξη του άρθρου 6 του α.ν. 2039/1939, πανομοιότυπες ρυθμίσεις της οποίας (βλ. παρ. 4 αυτής) επαναλαμβάνονται στην ταυτάριθμη παράγραφο του άρθρου 3 ν. 4182/2013 (πρβλ. και παράγραφο 9 του άρθρου 82 τούτου) και από το λόγο αυτό και μόνο να αποκλεισθεί η εφαρμογή της. Κι αυτό, γιατί, κατά την έννοια των πιο πάνω διατάξεων του ν. 3816/2010, ως προϋπόθεση περιέλευσης στη διαχείριση του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (ήδη Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής) εμπορικών πλοίων ιστορικής σημασίας προς τον σκοπό να χρησιμοποιηθούν ως πλωτά μουσεία ή εκθέματα, είναι αυτά προηγουμένως να έχουν περιέλθει στο Δημόσιο, σύμφωνα με την διαδικασία του τότε ισχύοντος α.ν.2039/1939, που, όπως προαναφέρθηκε, είναι σχεδόν ταυτόσημη προς την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του νυν ισχύοντος και εφαρμοζόμενου ως άνω Κώδικα. Συνεπώς δεν μπορεί εκ προοιμίου και άνευ ετέρου να αποκλεισθεί η εφαρμογή των ειδικότερων διατάξεων του ν. 3816/2010 και στην εξεταζόμενη περίπτωση, λαμβανομένου μάλιστα, εκτός των άλλων, υπόψη ότι η τυχόν επιβαλλόμενη αποδοχή εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου ως δωρεοδόχου της προς αυτό γενομένης δωρεάς δεν αποκλείεται ακόμη και να επακολουθήσει της τυχόν προηγηθείσας παράδοσης του αντικειμένου αυτής από τον δωρητή (πρβλ. ΓνμδΝΣΚ 262/ 2007, σελ. 7, αριθ. 4). Τούτο, δε, ενόψει του ότι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης κατηγορίας δωρεών, όπως

αυτά τυποποιούνται στο ν. 3816/2010 (ήτοι “εμπορικά πλοία ιστορικής σημασίας ... με σκοπό να χρησιμοποιηθούν ως πλωτά μουσεία ή εκθέματα ...”), δεν μπορεί καταρχάς να θεωρηθεί ότι δεν προσιδιάζουν στο ιστορικό της εξεταζόμενης περίπτωσης, στο μέτρο μάλιστα που, εκτός των άλλων, στο ειδικότερο αυτό νομοθετικό πλαίσιο δεν διαλαμβάνεται σχετική ρήτρα αποκλεισμού αναλόγων συμβάσεων που διαθέτουν στοιχεία αλλοδαπότητας, παρόλο που η ως άνω λεπτομερής εξειδίκευση των χαρακτηριστικών των εν λόγω δωρεών φαίνεται να αφήνει ελάχιστο – αν όχι σχεδόν μηδενικό – περιθώριο υπαγωγής στο ρυθμιστικό του πεδίο περιπτώσεων δωρεών με συμβάσεις εσωτερικού ιδιωτικού δικαίου.

28. Ωστόσο, στο μέτρο που ο εν λόγω προβληματισμός της ερωτώσας υπηρεσίας δεν αναφύεται κατά την υπ’ αυτής άσκηση της συγκεκριμένης αρμοδιότητας, αλλά προκύπτει στο πλαίσιο επόμενων χρονικά ενεργειών της (όπως λ.χ. εγγραφή στο οικείο νηολόγιο, τρόπος και διαδικασία περαιτέρω διαχείρισης του δωρούμενου πράγματος κ.α.), οι οποίες προϋποθέτουν την προηγούμενη σύμπραξη άλλων οργάνων, όπως είναι ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Περιουσίας (Γ.Γ.Δ.Π.⁷) και οι σ’ αυτόν υπαγόμενες υπηρεσίες και όργανα ή πάντως την υπ’ αυτών διερεύνηση της σχετικής τους αρμοδιότητας, παρέλκει, κατά τη γνώμη αυτή, η ειδικότερη απάντηση του παρόντος Τμήματος επί του πρώτου (α’) υποερωτήματος. Το ίδιο, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, ισχύει και επί του δεύτερου (β’) υποερωτήματος, καθόσον το αν απαιτείται ή όχι η προηγούμενη γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Κοινοφελών Περιουσιών, είναι ζήτημα που ανάγεται όχι στις αρμοδιότητες της ερωτώσας υπηρεσίας, αλλά σ’ αυτές του πιο πάνω γνωμοδοτικού οργάνου (πρβλ. περ. α’ του άρθρου 7 του Κώδικα – ν. 4182/2013), το οποίο θεσμικά είναι ενταγμένο στο Υπουργείο Οικονομικών (πρβλ. παρ. 1 του άρθρου 6 του αυτού Κώδικα), όπως η οργανωτική του δομή εξειδικεύθηκε με τον νέο οργανισμό του (πρβλ. άρθρα 2 {παρ. 2 περ. δ’}, 96 περ. β’, 100 {παρ. 2 περ. β’} και 102 {παρ. 3 περ. α’

⁷ Στον οποίο μεταβιβάστηκε η σχετική αρμοδιότητα με την περ. α’ της παρ. IV του άρθρου 1 της υπ’ αρ. 2/82886/004/31.12.2015 απόφασης του Αναπλ. Υπουργού Οικονομικών (Β’ 2935), στον οποίο είχε ανατεθεί μεταξύ άλλων και η άσκηση αρμοδιοτήτων (και) της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας και των υπαγομένων σε αυτή υπηρεσιών, με την υπ’ αριθ. Υ14/3.10.2015 απόφαση (Β’ 2144) του Πρωθυπουργού (σχετ. το άρθρο 1 αριθ. 2 αυτής).

υποπεριπτ.} του π.δ. 111/2014, Α' 178). Άλλωστε, στα ως άνω όργανα και στις υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, στις οποίες έχει ανατεθεί η διαδικασία αποδοχής των προς το Δημόσιο δωρεών και για περιπτώσεις που εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 11 παρ. Ε ν.3816/2010, κατά την προεκτεθείσα έννοια, εναπόκειται να διερευνήσουν σε συνεννόηση και συνεργασία και με τις λοιπές (συν)αρμόδιες υπηρεσίες και όργανα ακόμη και άλλων Υπουργείων, πράγμα απολύτως συνεπές και εναρμονισμένο με την επιβεβλημένη ενότητα, υπό την οποία οφείλει να ενεργεί πάντοτε η διοίκηση (ΟΛΝΣΚ 541/2012, ΝΣΚ 432/2013), το αν επιβάλλεται, τελικώς, να προηγηθεί ή όχι η διαδικασία αποδοχής (και) εκ μέρους του Γ.Γ.Δ.Π. της συγκεκριμένης δωρεάς, προκειμένου να περιέλθει το αντικείμενο αυτής στη διαχείριση των υπηρεσιών του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, για τις περαιτέρω προβλεπόμενες ενέργειές του.

29. Κατ' ακολουθίαν των προεκτεθέντων και επειδή ισοψήφησαν οι δυο γνώμες που σχηματίστηκαν στο Τμήμα, η υπόθεση παραπέμπεται στην Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, σύμφωνα με την παράγραφο 3 εδάφιο ε' του άρθρου 7 του ν. 3086/2002 (Α' 324).

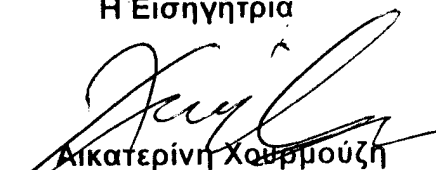
Θ Ε Ω Ρ Η Θ Η Κ Ε

Αθήνα, 12 Ιουνίου 2017

Η Προεδρεύουσα

Η Εισηγήτρια

Αικατερίνη Χουρμούζη
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.